

**Прогноз фітосанітарного стану
та рекомендації щодо захисту основних сільськогосподарських
рослин у господарствах Херсонської області
в травні 2026 року**

За даними Херсонського обласного центру з гідрометеорології агрометеорологічні умови квітня ускладнювались нестабільною погодою з температурними коливаннями, без суттєвих опадів з сильними вітрами та нічними заморозками.

Надходження ефективного тепла відбувалося повільно, тому ріст та розвиток рослин відбувався повільно. Недостатня кількість опадів призводила до втрачання вологозапасів з ґрунту під озимими культурами.

У травні 2026 року, зі стрімким потеплінням, на сільськогосподарських культурах можливий розвиток шкідливих організмів. Фітосанітарна ситуація в агроценозах області визначатиметься насамперед комплексом агрометеорологічних, природних і господарських факторів.

Багатоїдні шкідники

Саранові

За даними весняних контрольних обстежень загибель ворочок взимку склала 9%. Середня чисельність складає 0,55, максимально 3,0 ворочків на кв. м, що значно вище ніж у минулому році. За прогрівання ґрунту до 23°C на глибині залягання ворочок відбуватиметься масовий вихід ***саранових*** на поверхню (початок відродження очікується на початку II декади травня). Личинки I віку будуть харчуватись недалеко від місць перезимівлі, тому обстеження у першу чергу слід проводити на багаторічних травах, цілинних землях, пасовищах, занедбаних сільськогосподарських угіддях та не допускати перехід шкідника на сільськогосподарські культури, які прилягають до місць резервації шкідника. Враховуючи щільність ворочок, за сприятливої температури та відсутності опадів, не виключена можливість формування осередків підвищеної чисельності личинок саранових, особливо на сільськогосподарських угіддях поряд з покинутими полями через бойові дії та замінування.

Суцільні хімічні обробки угідь планують за наявності 1-2 і більше ворочків на кв.м. та високої чисельності саранових за попередньої вегетації. Осередки личинок першого віку слід локалізувати дозволеними препаратами на основі однієї із діючих речовин: альфа-циперметрин, 100 г/л; зета-циперметрин, 100 г/л; лямбда-цигалотрин, 50 г/л; хлорпірифос, 500 г/л + циперметрин, 50 г/л; дифлубензурон, 250 г/кг; лямбда-цигалотрин, 106 г/л + тіаметоксам, 141 г/л; ацетаміприд, 200 г/кг; фенітротіон, 500 г/л.

Лучний метелик

За результатами весняних контрольних обстежень кокони з живими гусеницями шкідника виявлені на 50% обстежених площ невідділь за середньої

чисельності 0,46—0,55 екземпляра на кв. м. Зимуючий запас лучного метелика незначний, проте враховуючи його високу здатність до міграції на значні відстані за сильних поривчастих вітрів і теплої погоди ймовірна загроза пошкоджень рослин в осередках багаторічних трав і на луках біля річок.

На початку травня розпочнеться літ **лучного метелика** I покоління, який буде продовжуватися протягом місяця. Масовий літ відбуватиметься за середньодобової температури 18-19°C і СЕТ 150-200°C. Літ їх триває один — два місяці залежно від метеорологічних умов. Метелики активні з настанням присмерків до півночі й перед сходом сонця. Вдень вони сидять під листками рослин. Активно летять на світло в теплі ночі, а за високої температури, їх рухливість різко зростає і вони здатні мігрувати на значні відстані. Метелики потребують додаткового живлення нектаром квіток або краплинної вологою. Посушливі умови призводять до деградації яєчників і безпліддя самок. За сприятливих умов під час льоту метеликів і відкладання яєць (температура повітря понад 20°C, опади, роси, наявність квітучої рослинності) реалізується максимальна плодючість самиць (до 800 штук) і розвиток шкідника матиме масовий характер. Тому вже зараз слід звернути увагу на посіви культур, які знаходяться біля неугідь та водоймищ, так як саме на них шкідник у першу чергу буде відкладати яйця.

На початку та під час масового відкладання яєць після сильного льоту метеликів (10-50 екз. на 10 кроків) випускають трихограму. За чисельності гусениць вище ЕПШ (соняшник - 8-10 екз. на кв.м у фазі 4-6 листків; овочеві культури - 8-10 екз. на кв.м – перше покоління; багаторічні трави (насітники, отава) - 10 екз. на кв.м – перше покоління; кукурудза - 5-10 екз. на кв.м - сходи – 4-6 листків), проводять захисні обробки дозволеними до використання препаратами.

Стебловий (кукурудзяний) метелик

Гусениці шкідника за загибелі взимку (10%) виявлені в 40% рослинних решток кукурудзи. У середині травня за температури понад 15-16 °C гусениці стеблового (кукурудзяного) метелика будуть заляльковуватися. Літ метеликів очікується наприкінці травня місяця.

Підгризаючі та листогризучі совки

Погодні умови зими сприяли задовільній перезимівлі гусениць старших віків **озимої** та **окличної** совок (загинуло 7% зимуючої стадії). Залялькування гусениць розпочалося в середині квітня і буде тривати до середини травня. В I-II декадах травня очікується масовий літ **метеликів озимої совки** та відкладання яєць, в III декаді – початок відродження гусениць. Найбільшу небезпеку шкідник створюватиме на забур'яненних овочевих та просапних культурах. ЕПШ озимої совки на кукурудзі, соняшнику в фазу сходів-3-4 листка – 2-3 гус./кв. м.

Дика (південна підгризаюча) совка – може бути особливо шкодочинною на всій території області. Пошкоджує соняшник, кукурудзу, овочеві та баштанні культури. У рік дає одне покоління. Зимували гусениці в яйцевій оболонці. Після виходу з яєчної оболонки розпочалося харчування гусениць молодших віків спочатку на дикорослих лободових і складноцвітих (березка,

подорожник, лобода, суріпиця, осот, горець і ін.). В травні очікується перехід гусениць на культурні рослини, розташовані поблизу від засмічених ділянок. Гусениці підгризатимуть сходи і стебла, знищуватимуть сім'ядолі. Гусениці харчуються вночі, вдень знаходяться в ґрунті. Розвиток гусениць триває 50-60 днів - до кінця травня.

На початку травня розпочнеться літ та яйцекладка *совки-гамми*. Перш за все шкідник становитиме загрозу на забур'яненних посівах овочевих культур, оскільки яйцекладка здійснюється на бур'яни, а вже згодом гусениці що підросли переходять на сусідні культурні рослини. За утворення осередків надпорогової чисельності гусениць (ЕПШ у посівах кукурудзи, соняшнику, картоплі, інших просапних культур, 3-8, озимої пшениці 2-3 екз. на кв.м) застосовують дозволені інсектициди, які доцільніше застосовувати в період виплодження гусениць та появи другого віку їх, коли вони живляться відкрито і є найбільш уразливими.

Літ метеликів 1-го покоління *С-чорне, бавовникової, карадрини, капустяної, городньої, люцернової, інших видів листогризух совок* відбуватиметься за температури 18-20°C (в другій половині травня). Після додаткового харчування у III декаді травня слід очікувати початок відкладання яєць зазначеними шкідниками. При сприятливих погодних умовах (достатня волога та температура повітря 24-26°C) чисельність відроджених гусениць може бути вище ЄПШ.

З метою обмеження чисельності цих лускокрилих комах слід застосовувати біологічний метод захисту, а саме випуск яйцеїда-трихограми. Паразита випускають на початку та під час масового відкладання яєць метеликами совок.

Піщаний мідляк

На сходах *овочевих культур, соняшника, кукурудзи*, інших просапних культур зростає шкідливість *піщаного мідляка*. Заселення буде проходити, у першу чергу, на полях просапних культур ранніх строків сівби. За наявності більше 2 жуків на кв.м посіви треба захищати рекомендованими інсектицидами.

Американський білий метелик

В I-II декадах травня очікується літ метеликів та відкладання яєць, згодом з'являться гусениці, які будуть шкодити деревним насадженням. У вогнищах поширення шкідника зрізують і спалюють павутинні гнізда.

Мишоподібні гризуни. У травні продовжиться формування популяцій мишоподібних гризунів. Погодні умови взимку були не сприятливими для перезимівлі *мишоподібних* (переважно *полівки, курганчикові миші*). Внаслідок затоплення нір талими водами, спостерігалася загибель 10-20%, в осередках до 50% гризунів. Сприятливі погодні умови призведуть до наростання чисельності у весняно - літній період.

Зернові культури

Клоп шкідлива черепашка, 92% якого зберглося після перезимівлі знаходиться в задовільному фізіологічному стані. На початку травня в крайових смугах полів нараховується 0,3-0,5 максимально 1,0 екз/м².

Найнебезпечніший шкідник зернових колосових культур – **клоп – шкідлива черепашка** та інші клопи – у травні повністю перелетять з місць зимівлі на посіви озимини та ярини. Після перельоту шкідники активно харчуватимуться клітинним соком рослин. Дорослі клопи-черепашки проколюють хоботком стебла нижче зародка колоса і висмоктують сік з рослини. У місці уколу утворюється перетяжка, пошкоджені стебла довго залишаються зеленими, але не колосяться і поступово відмирають. При уколі у стрижень колоса виникає повна або часткова білоколосість.

Після посиленого живлення клітинним соком відбуватиметься відкладання яєць (у два ряди по 7 яєць у кожному) на стебла, листя культури та злакових бур'янів, яке залежно від погодних умов, може тривати до 40 днів. При цьому середня плодючість однієї самиці коливається від 14-28 до 300 яєць, що пов'язано з погодними умовами, якістю корму і біотичним потенціалом фітофага.

За відсутності дощів у травні шкідливість клопів посилюватиметься, а за своєчасного випадання дощів і високій агротехніці шкода від клопів може бути в значній мірі ослаблена. Масова яйцекладка шкідника очікується в II декаді травня. Вона триватиме 30-50 днів (в залежності від погодних факторів). Початок відродження личинок слід очікувати в III декаді травня. Внаслідок пошкодження рослин личинками формується деформоване та щупле зерно, що призводить до кількісних втрат, погіршення кондицій насіння пшениці.

Хімічні заходи захисту щодо обмеження чисельності і шкодочинності імаго клопа – шкідливої черепашки проводять у фазу кущіння – виходу в трубку за чисельності 2-4 екз./м², за посухи – 1-2 екз./м²; у період формування – молочної стиглості зерна, при чисельності личинок більше 2 особин/м², на посівах сильних і цінних сортів пшениць і 4-6 личинок – на рядових посівах озимої пшениці та ячменю. При надпороговій чисельності посіви необхідно обробити одним із зареєстрованих препаратів згідно з **Державним реєстром пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні**. Проти дорослих особин достатньо провести крайові обробки завширшки 50-100 м. Проти личинок кращий ефект спостерігається від обробок, коли близько 60% личинок знаходяться в II-III віці. Проти дорослих особин достатньо провести крайові обробки завширшки 50-100 м. Посіви захищають дозволеними інсектицидами на основі діючих речовин: диметоат, тіаметоксам, хлорпірифос, імідаклоприд + лямбда-цигалотрин, лямбда-цигалотрин + тіаметоксам та іншими, які будуть біологічно ефективні проти багатьох інших фітофагів, спеціалізованих щодо зернових колосових культур.

Хлібна жуželиця (турун)

Проходить заляльковування личинок шкідника. Вихід на поверхню жуків слід очікувати наприкінці III декади травня. Жуки під час наливу зерна будуть пошкоджувати колосся пшениці, ячменю, вигризаючи спочатку зав'язь, а пізніше м'яке зерно. ЕПШ для імаго шкідника складає 3-5 жуків/м² у фазу наливу – воскової стиглості.

Злакові мухи (шведські, гессенська, чорна пшенична)

Літ злакових мух розпочався в середині квітня. В травні продовжуватиметься літ, яйцекладка та відродження личинок фітофага. Особливу небезпеку мухи становитимуть для ярих культур, де розвиватиметься весняне покоління шкідників. Крім того, личинки шведської мухи пошкоджуватимуть і сходи кукурудзи. Відкладання яєць відбуватиметься впродовж всього місяця. У разі чисельності імаго що перевищує ЕПШ (30-40 екз. / 100 помахів), слід провести захисні обробки системними препаратами з «Державного реєстру пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні». Ефективність хімічних препаратів в боротьбі зі злаковими мухами досягається при проведенні обробок в період їх масового льоту, адже личинки, які відродилися, практично захищені від зовнішніх впливів.

Хлібні блішки

Хлібні блішки, здебільшого **смугаста** (ЕПШ понад 10 особин на кв. м) продовжуватимуть пошкоджувати посіви ярих колосових культур, зокрема пізніх строків сівби та кукурудзи, де шкодочинність буде найвищою. Особливо їх шкодочинність зростатиме за посушливої та теплої погоди.

Хлібна п'явиця

В травні шкідник продовжуватиме заселення полів. Розпочнеться яйцекладка, відроджуватимуться личинки, масова поява яких очікується на початку II декади травня. За наявності на яром у ячменю – 0,5-1 лич./1 стебло або 10-15 жуків/м² доцільно проводити обприскування інсектицидами. Захисні заходи проти клопа-черепашки будуть ефективними й проти п'явиць, блішок, трипсів, попелиць тощо.

Злакові попелиці

Продовжуватиметься заселення та пошкодження озимих та ярих зернових культур злаковими попелицями. Тепла та помірно волога погода у травні сприятиме збільшенню чисельності фітофага. У фазу формування та молочної стиглості зерна вони будуть найшкідливішими. Попелиці здатні переносити вірусні захворювання злакових культур (вірус жовтої карликовості ячменю). Необхідно вести постійний моніторинг посівів і при перевищенні чисельності шкідника (ЕПШ злакових попелиць складає 20-30 екз./1 стебло(колос) обробити посіви рекомендованими інсектицидами з «Державного реєстру пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні».

Трипс пшеничний

В травні буде проходити заселення посівів трипсами, спарювання і яйцекладка. Личинки трипса відроджуватимуться в III декаді травня, розвиватимуться в колосі, висмоктуючи сік з колосових лусочок і квіткових плівок, в подальшому шкідник пошкоджуватиме м'яке зерно, що призведе до кількісних втрат врожаю. Розмноженню трипсів сприяє тепла суха погода. ЕПШ імаго у фазу колосіння – 50-100 екз. / 100 п.с., або 8-10 екз. / 1 колос, у фазу наливу зерна личинок – 20-30 екз. / 1 колос.

Харчування злакових попелиць і трипсів на зернових культурах викликає зменшення маси зернівки, що призводить до втрат врожаю пшениці. Тому при обробках посівів проти личинок клопа шкідливої черепашки слід враховувати і

наявність в ареалі і інших сисних шкідників та обирати інсектициди, які будуть ефективними проти комплексу шкідливих організмів.

Хлібні пильщики

Початок льоту шкідника очікується на початку травня, яйцекладка та відродження личинок – в II-III декаді травня. Виліт пильщиків зазвичай збігається із завершенням фази виходу в трубку – початком колосіння озимої пшениці. Самка відкладає в середньому 30-50 яєць, обираючи більш розвинені стебла з товстою соломиною. Ембріональний розвиток триває 5-10 діб. Відразу після відродження личинки живляться внутрішньою частиною стебла і переміщуються вниз, до його основи. У вузлах стебла вони прогризають отвори, великі відрізки ходу в соломині забивають червоточиною та екскрементами. Основна маса личинок досягає нижнього міжвузля в період закінчення фази наливання-воскової стиглості зерна. Під дією вітру частина стебел обламається в місці надрізу ще до настання фази повної стиглості зерна колосових. ЕПШ імаго пильщика в фазу виходу в трубку-колосіння складає 4 екз. / 1 кв. м.

Злакова листовійка

Гусениці злакової листовійки у I декаді травня продовжуватимуть заселяти та пошкоджувати посіви, переважно в крайових смугах озимих та ярих зернових культур в смузі завширшки до 200 м. Це пояснюється тим, що з місць зимівлі на посіви личинки розносяться на павутинках вітром. За порогової чисельності 50-150 гусениць на кв.м у крайових смугах чи всуціль поля їх знешкоджують інсектицидами на основі діючої речовини фенітроіон.

Звичайна зернова совка

Слід приділити зазначеному шкіднику особливу увагу у зв'язку з його характерними особливостями розвитку. Літ шкідника очікується у II-III декадах травня. Самки відкладатимуть яйця на колос та нижню сторону листя злакових культур. Гусениці, що з'являться через 10-14 днів (в залежності від кліматичних умов) будуть виїдати вміст зернини. Після збирання шкідник може дохарчовуватись зібраним зерном у зерноховищах.

Хлібні жуки

Наприкінці травня вийдуть з ґрунту на колоски та пошкоджуватимуть зерно озимих зернових культур **хлібні жуки - кузька, красун, хрестоносець**. За посушливої жаркої погоди жуки вилітають раніше, холодної - пізніше. Під час формування зерна за наявності 3-5 хлібних жуків на кв.м посіви обприскують по краю або всуціль поля на невеликих площах дозволеними інсектицидами на основі однієї з діючих речовин: диметоат, тіаметоксам, хлорпірифос, імідаклопрід + лямбда-цигалотрин, лямбда-цигалотрин + тіаметоксам та іншими.

Нагадуємо, що всі вищезгадані шкідники, за перевищення ними економічного порогу шкодочинності призводять до пошкодження озимих та ярих зернових культур, тому посіви обприскують тими ж препаратами, які рекомендовані для захисту від клопа шкідливої черепашки.

Хвороби зернових культур

Борошниста роса, септоріоз, бура листкова іржа, інші хвороби зернових культур, які охопили 10-15, макс. 25% площ, 1-3, макс. 5% рослин озимини, в травні повсюди інтенсивно розвиватимуться в разі випадання дощів та температури повітря в межах +16 +25°C, рясних рос, осередково в загущених посівах з високим рівнем азотного удобрення можлива епіфітотійна ситуація.

За інтенсивності ураження рослин борошнистою россою, гелмінтоспоріозними і іншими плямистостями – 1%, септоріозом листя – 3-5% та сприятливих для розвитку хвороб погодних умов і тривалих рос проводять обприскування посівів фунгіцидами.

Під час цвітіння за оптимальної температури +20-25°C і відносної вологості повітря (на пшениці 60-85%, ячмені – 50-100 %, вівсі – 35-40%) рослини уражуватимуться летючою та іншими видами сажок. Підвищена вологість за низької температури повітря у другій половині вегетації зернових культур створюватиме оптимальні умови для розвитку хвороб колоса, зокрема фузаріозу і септоріозу.

Для оздоровлення рослин озимої пшениці в кінці фази виходу в трубку (поява прапорцевого листка) – початок формування зернівки повсюди проти вищевказаних хвороб посіви обприскують фунгіцидами на основі однієї з діючих речовин: карбендазим, манкоцеб, метрафенон, проквіназид, прохлораз, флутріяфол, фентропідин, тебуконазол, біксафен + протіконазол, протіконазол + тебуконазол, епоксиконазол + тіофанат–метил, пропіконазол + прохлораз та іншими.

Захисні обробки слід проводити дозволеними препаратами згідно з «Державним реєстром пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні».

Скрізь в травні в посівах **гороху** розвиватимуться і завдаватимуть шкоди **горохова попелиця, зерноїд, трипс, комарик, інші**. Дощова погода за t° 19-28°C у травні сприятиме розвитку **аскохітозу, пероноспорозу, кореневих гнилей** на рослинах гороху.

В період бутонізації-початку цвітіння проти горохового зерноїда (2-3 жука на 10 п.с.), попелиць (250-300 екз. на 10 п.с.), трипса (2 екз. на квітку), горохової плодожерки, акацієвої вогнівки (25-30 яєць на кв.м), горохового комарика посіви обробляють дозволеними інсектицидами на основі однієї з діючих речовин: тіаметоксам, 250 г/кг; диметоат, 400 г/л; лямбда-цигалотрин, 50 г/л; альфа-циперметрин, 100г/л, а також дозволеним для застосування в посівах на зелений горошок зета-циперметрин, 100г/л. Насінневі ділянки проти хвороб обприскують фунгіцидами на основі однієї з діючих речовин: азоксистробін, 200 г/л + ципроконазол, 80 г/л; флутріяфол, 117,5 г/л + карбендазим, 250 г/л; каптан, 800 г/кг.

У багаторічних травах розвиватимуться і шкодитимуть **бульбочкові, південний сірий, листковий люцерновий, сірий буряковий**, інші види довгоносиків, **насіннеїди-апіони, жовтий насіннеїд (тихіус), попелиці, клопи**, гусениці підгризаючих і листогризучих совок. За прохолодної дощової погоди поширюватимуться **плямистості, кореневі гнилі**, інші хвороби.

Проти довгоносиків (5-8 екз. на кв.м), гусениць підгризаючих совок на сходах першого року проводять обприскування дозволеними препаратами. В період стеблуння-бутонізації проти комплексу комах-фітофагів, збудників хвороб за ранньовесняної сівби 2 рази підкошують трави. У посівах другого і наступних років проти жуків і личинок довгоносиків, гусениць совок, п'ядунів, а також попелиць, клопів, інших проводять підкіс багаторічних трав для одержання насіння з проміжного укусу в фазу масової бутонізації, з другого – перед чи на початку цвітіння.

Найбільшу небезпеку сходам **кукурудзи** завдаватимуть **грунтові шкідники – дротяники, несправжні дротяники, личинки хрущів, хлібних жуків**, які виїдуть набубнявіле насіння, паростки, перегризатимуть корінці і стебла, та наземні – **жуки чорнишів (мідляки), кравчик, довгоносики, гусениці совок, личинки шведських мух**. Пошкодження від останніх сприятиме проникненню в рослини збудника **пухирчатої сажки**. У найнебезпечнішого шкідника кукурудзи – **кукурудзяного стеблового метелика** – у травні розпочнеться та проходитиме заляльковування гусениць, що перезимували. За сприятливих погодних умов у цей період (відносна вологість повітря не нижче 55%), та надалі під час вегетації, очікується зростання чисельності та шкідливості метелика.

Технічні культури

Передусім нетоксиковані сходи **соняшнику** повсюди пошкоджуватимуть **дротяники і несправжні дротяники, південний сірий довгоносик, піщаний мідляк**, яких за чисельності понад 2 екз. на кв.м знешкоджують сумішами фосфорорганічних і піретроїдних препаратів у половинних нормах витрат. За прохолодної дощової погоди сходи соняшнику, передусім не протруєні, уражуватимуться **гнилями, пероноспорозом**.

Рослини **озимого ріпаку**, які на початку травня знаходяться у фазі цвітіння, продовжать заселяти **ріпаківі квіткоїди, прихованохоботники, листоїди, капустяна міль, блішки, білани, пильщики, хрестоцвіті клопи, попелиці, оленка волохата**. В період цвітіння квітучих медоносів обробку рослин пестицидами заборонено!

Картопля та овочеві культури

Колорадський жук. Повсюди, масово виходитимуть з ґрунту та заселятимуть сходи картоплі та розсаду пасльонових культур **колорадські жуки**. Захищають рослини картоплі в разі заселення жуком 10% рослин та за появи личинок першого – другого віків в чисельності 10-20 екз. на кожній з 8-10% заселених рослин у фазу бутонізації-початок цвітіння препаратами згідно з «Державним реєстром пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні». Для обробки посівів необхідно застосовувати дозволені до використання інсектициди на основі однієї із діючих речовин: ацетаміпрід, тіаклопрід, тіаметоксам, імідаклопрід, альфа-циперметрин, циперметрин, тіаметоксам + ацетаміпрід + флудиоксоніл, тіаметоксам + лямбда-цигалотрин + альфа-циперметрин, гамма-цигалотрин, хлорпірифос + циперметрин, клотіанідин.

Баклажани, помідори, перець слід обробляти при заселенні фітофагом 5% рослин.

За сухої жаркої погоди на капусті, редисці, інших хрестоцвітих культурах повсюди завдаватимуть шкоди **хрестоцвіті блішки**, **личинки капустяної мухи**, **гусениці першого покоління біланів**, **капустяної молі**. Захищають капусту в разі заселення 10% рослин по 3-5 жуків блішок або 6-10 яєць капустяної молі на рослину дозволеними інсектицидами.

У травні триватиме літ метеликів I покоління **капустяної совки**, відкладання яєць та відродження личинок шкідника. ЕПШ складає 1-2 гус./рос. при заселенні 2-5% рослин у фазу листової розетки.

Триватиме літ метеликів I покоління **капустяного білана**, яйцекладка та відродження гусениць.

Також посівам капусти та інших хрестоцвітих культур завдаватимуть шкоди **хрестоцвіті блішки**, зокрема за сухої жаркої погоди. **Капустяна муха** заселятиме і пошкоджуватиме посіви передусім ранньої капусти. Розвиватимуться та шкодитимуть **клопи**, **прихованохоботники**, **молі**, **капустяна попелиця** та **капустянка (вовчок)**. Захищають капусту в разі чисельності блішок 3-5 екз./рос. при 5-10% заселених рослин, або 6-10 яєць капустяної мухи/рос. обприскуванням дозволеними до використання інсектицидами.

Посіви цибулі заселятимуть та пошкоджуватимуть **цибулева муха**, **тютюновий трипс**, **попелиці**, **прихованохоботники**. ЕПШ цибулевої мухи складає 3-4 яєць при 10% заселених рослин.

У разі випадання опадів, за утримання помірно теплої вологої погоди повсюди на цибулі очікується розвиток **пероноспорозу**.

У I декаді травня очікується літ метеликів **картопляної молі**. Літають метелики уночі, від заходу до сходу сонця, та 1 – 2 години після сходу. Через добу після спарювання самки розпочнуть відкладати яйця, розміщуючи їх знизу на листки, на стебла, ґрунт, оголені бульби картоплі по одному чи невеликими купками. У разі виявлення льоту метеликів та ушкодження рослин — обприскування інсектицидами.

Плодові та виноградні насадження

У плодкових насадженнях у травні триватиме пошкодження молодих плодів жуками та очікується яйцекладка і відродження личинок **яблуневого квіткоїда**, **сірого брунькового довгоносика**, **букарки**, **казарки**. Личинки яблуневого квіткоїда у другій половині місяця заляльковуватимуться. Через 7-12 днів вийдуть молоді жуки, які скелетуватимуть листки та вигризатимуть ямки у зав'язі.

В занедбаних насадженнях заляльковуватимуться гусениці білана жилкуватого, продовжуватимуть харчування гусениці золотогуза, розанової листокрутки, яблунової молі. Скрізь у незахищених садах і лісопаркових насадженнях гусениці кільчастого і непарного шовкопрядів об'їдатимуть листки, квітки та зав'язі. Повсюди молоді листки та пагони продовжуватимуть заселяти та пошкоджувати сисні шкідники (кліщі, попелиці, медяниці, щитівки і несправжньощитівки).

Скрізь розпочнеться літ метеликів *яблуневої плодожерки* першого покоління. Масовий літ метеликів проходитиме за суми ефективних температур (вище $+10^{\circ}\text{C}$) $+150-170^{\circ}\text{C}$. Відкладання яєць фітофагом спостерігатиметься за відсутності опадів і вітру та температури повітря понад 16°C у вечірні години. За сприятливих погодних умов відродження гусениць прогнозується в II-III декаді травня. В сонячну тиху погоду за температури не нижче 16°C активізуються *плодові пильщики*, які відкладатимуть яйця, згодом личинки пошкоджуватимуть зав'язь, виїдаючи насінневу камеру. *Вишнева муха* літатиме і відкладатиме яйця під час утворення зав'язі у вишні й черешні (початок цвітіння білої акації).

У квітні на абрикосах проявився моніліоз. Прохолодна дощова погода сприятиме подальшому розвитку *моніліального опіку* та сприятиме масовому прояву на кісточкових породах *кокомікозу, клястероспоріозу, кучерявості листків персика, полістигмозу сливи*. За температури повітря $+18-25^{\circ}\text{C}$ в разі значного насичення повітря вологою в садах створюються сприятливі умови для розвитку і поширення на яблуні та груші *борошнистої роси і парші*.

При відлові феромонною пасткою за 7 днів спостережень 5 метеликів яблуневої або одного східної плодожерки, на початку відкладання ними яєць зерняткові насадження обприскують дозволеними інсектицидами на основі однієї із діючих речовин: феноксикарб + люфенурон, люфенурон, тefлубензурон, новалурон з додаванням проти парші та інших хвороб каптану, метираму, манкоцебу, сірки.

Через 10 днів після попереднього обприскування насаджень сливи, на початку відродження гусениць сливової плодожерки проти неї та товстонижки, кліщів, кокомікозу насадження обприскують дозволеними препаратами на основі однієї із діючих речовин: - імідаклоприд, 200 г/л з додаванням ципродинілу, 750 г/кг або тіофанат-метил, 700 г/кг.

У період масового льоту вишневої мухи (початок цвітіння білої акації) сорти вишні й черешні середнього і пізнього строків досягання проти мухи, кокомікозу, моніліального опіку обприскують дозволеними препаратами на основі однієї із діючих речовин: фенітротіон, 500 г/л; піриміфос-метил, 500 г/л з додаванням тіофанат-метил, 700 г/кг чи алюмінію фосфіт, 570 г/л + фосфориста кислота, 80 г/л.

У плодоносних насадженнях **винограду** у всіх зонах вирощування культури масово розвиватимуться та завдаватимуть шкоди кліщі (плодові, звичайний і садовий павутинні, виноградний повстяний, бруньковий, інші). Триватиме літ метеликів I-го покоління гронової листокрутки, відкладання нею яєць та відродження гусениць, які харчуватимуться бутонами і зав'яззю винограду. За дощової погоди у виноградниках можливий розвиток оїдіуму, мілдью, чорної плямистості, сірої гнилі.

За наявності 3-5 листків у плодоносних насадженнях винограду вогнища ураження чорною плямистістю, інфекційним засиханням, мілдью, антракнозом, іншими обприскують дозволеними препаратами. У період розрихлення суцвіть (перед цвітінням) проти гусениць I-го покоління гронової листокрутки

виноградні насадження обприскують дозволеними препаратами згідно з «Державним реєстром пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні».

Нагадуємо, рішення щодо оздоровлення рослин слід приймати після обстеження посівів диференційовано щодо кожного поля і плодового насадження. Застосування пестицидів в межах населеного пункту дозволяється тільки з 22 до 7 години, а за межами населеного пункту всі роботи з пестицидами слід проводити у ранкові (до 10 год.) і вечірні (18-22 год.) години при мінімальних висхідних повітряних потоках. При швидкості вітру більше 4 м/с обприскування не допускається.

Важливо! Головне управління Держпродспоживслужби в Херсонській області наголошує, що всі роботи по обмеженню чисельності шкідливих організмів необхідно проводити при перевищенні економічного порогу шкодочинності (ЕПШ), суворо дотримуватися санітарних правил, регламентів застосування препаратів, правил і заходів з охорони праці та використовувати препарати лише відповідно до «Державного реєстру пестицидів і агрохімікатів дозволених до використання в Україні».

Для захисту плодкових, винограду, картоплі, овочевих, баштанних культур у приватному секторі необхідно застосовувати препарати, дозволені для роздрібного продажу населенню, згідно «Переліку».

Також, наголошуємо, що до роботи з пестицидами допускаються лише ті особи, які пройшли навчання з питань безпечного поводження з пестицидами та мають **посвідчення** про право роботи з пестицидами.

Згідно ст.37 Закону України «Про бджільництво», необхідно не пізніше ніж за три доби до початку обробки попередити про це органи місцевого самоврядування, пасічників, пасіки яких знаходяться на відстані до 10 (десяти) кілометрів від оброблюваних площ. При цьому повідомляється дата обробки, назва препарату, ступінь і строк дії токсичності препарату.

Пам'ятаймо! Під час проведення весняно польових робіт в умовах воєнного стану, необхідно дотримуватися правил безпечного поводження умов праці!

